

# LETNI NAČRT NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA V KNJIŽNICI LENART ZA LETO 2020

## 1. UVOD

Leta 1964 je Občinska uprava Občine Lenart sprejela sklep o združitvi knjižnic KUD Radko Smiljan in knjižnice Delavske univerze, ki so jo poimenovali Matična knjižnica Lenart in jo čez tri leta preselili v večje prostore na Nikovo 9, kjer stoji v večjem obsegu še danes. Leta 1974 so izdelali prvi načrt za knjižnično mrežo v občini, ki ni zaživela kot je bilo načrtovano. S pomočjo Mariborske knjižnice so kasneje organizirali bibliobus v štiri kraje občine (takrat še skupne Občine Lenart). Samostojne občine so bibliobus postopoma ukinjale. Danes imamo štiri krajevne enote knjižnice, skupaj z matično enoto. Knjižnične mreže nimamo v celoti pokrite in nič ne kaže na to, da bi to uspeli urediti, ker se občine ne strinjajo, da bi nabavili kombibus, s katerim bi lahko pokrili knjižnično mrežo in tako zadostili zakonu in standardom. Leta 2002 smo s prizidkom knjižnice, pridobili še nove, večje in svetlejša prostora, otroci so bili veseli nove pravljice sobe, odrasli večnamenskega prostora za prireditve. Po Pravilniku o osrednjih območnih knjižnicah, je knjižnica kategorizirana za osrednjo knjižnico in izvaja knjižnično dejavnost za 19.505 prebivalcev (na dan 1. 1. 2019) na območju šestih občin: Lenart v Slov. goricah, Benedikt, Cerkevjak, Sv. Ana, Sv. Trojica in Sv. Jurij.

Knjižnica je tudi v današnjem času še vedno kulturno in izobraževalno središče lokalne skupnosti. Ima kvalitetno oblikovano knjižnično zbirko, ki jo ponuja svojim uporabnikom skupaj z občasnimi prireditvami, razstavami, predstavami... Vsako leto skrbno načrtujemo nakup in prirast knjižničnega gradiva za vse generacije, zbirko dopolnjujemo z raznovrstnim in aktualnim gradivom. Posluje v skladu s temeljnimi dokumenti, ki usmerjajo nabavno politiko v splošnih knjižnicah:

- Zakon o knjižničarstvu, (Uradni list RS, 87/01 in 96/02),
- Zakon o zavodih, (Uradni list RS, 12/91, 45/94, 8/98, 36/00, 126/06),
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK) (Uradni list RS, št. 96/02, 56/08, UPB1),
- Zakon o varstvu osebnih podatkov, (Uradni list RS, 86/04),
- Uredba o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnice Lenart, (MUV, 22/07),
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, (Uradni list RS, 73/03),
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Uradni list RS št. 29/03),
- Manifest o splošnih knjižnicah (1994). Knjižničarske novice (5) 3. Priloga,
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (za obdobje 2018 – 2028),
- Slovenske splošne knjižnice za prihodnost: strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2013-2020,
- Etični kodeks slovenskih knjižničarjev,( ZBDS, 1995),
- Neposredni poziv za sofinanciranje nakupa knjižničnega gradiva v splošnih knjižnicah v letu 2020 (NP-NKG-2020).

## **2. STANJE ZBIRKE**

Po statističnih podatkih za poročevalsko leto 2018 (CeZar NUK) knjižnična zbirka v osrednji knjižnici in v treh izposojevališčih obsega skupno 86.819 enot knjižničnega gradiva, od tega je 5379 enot neknjižnega gradiva. Gradivo je v prostem pristopu, poskrbeli smo tudi za e-gradivo in oddaljene dostope. Našim članom in nečlanom redno predstavljamo te novosti.

Nakup gradiva financirajo Ministrstvo za kulturo, Občini Lenart v Slov. goricah in Sv. Trojica v Slov. goricah kot ustanoviteljici in Občine Benedikt, Cerkvenjak, Sv. Ana in Sv. Jurij kot pogodbene partnerice ter Knjižnica Lenart z delom lastnih sredstev.

## **3. POSLANSTVO, STRATEGIJA IN CILJI, KI JIH ŽELI KNJIŽNICA DOSEČI Z NAČRTOVANIM NAKUPOM GRADIVA**

Pri nakupu knjižničnega gradiva za leto 2020 bomo upoštevali izobraževalne, raziskovalne, informacijske in kulturne dejavnike okolja v katerem knjižnica deluje.

Cilji, ki jih želimo doseči z načrtovanim nakupom knjižničnega gradiva:

- zagotavljanje enakomerne dostopnosti gradiva v knjižnični mreži različnim kategorijam prebivalstva;
- širjenje znanja, informacij, izobrazbe, kulture;
- sodelovanje z drugimi kulturnimi ustanovami in javnimi zavodi;
- spodbujanje bralne kulture z nakupom kakovostnega in aktualnega knjižničnega gradiva za mlade in odrasle;
- izvajanje dejavnosti v knjižnici, ki bi prispevale k razvoju pismenosti, bralne kulture in kvalitetne rabe prostega časa;
- dostop do podatkovnih baz in elektronskih virov;
- sooblikovanje digitalnih zbirk, kot so Kamra, dLib, Štajerc.si, Dobre knjige;
- zagotavljanje ustreznega gradiva za uporabnike s posebnimi potrebami in hkrati omogočiti ustrezen dostop do knjižnice in gradiva;
- spodbujanje vseživljenjskega učenja;
- spodbujanje dejavnosti, ki vplivajo na osebni razvoj;
- omogočanje različnih možnosti preživljanja prostega časa v knjižnici kot so druženja raznih skupin ali učenje (srečanja mamic z dojenčki, otroci, ki čakajo glasbeno);
- medgeneracijsko povezovanje sodelovanje in povezovanje;
- organizacija številnih dejavnosti in prireditev (pravljичne ure, delavnice, bralni klubi, razstave, izobraževanja, literarni večeri, simpoziji);
- dopolnjevanje in oblikovanje domoznanske zbirke, ki je za nas, naše okolje in kasnejše rodove zelo dragocena.

## **4. VSEBINSKI KRITERIJI, KI JIH UPOŠTEVAMO PRI NAKUPU KNJIŽNIČNEGA GRADIVA**

V letu 2020 bomo v knjižnici nadaljevali z oblikovanjem kakovostne in aktualne knjižnične zbirke v skladu s priporočili Standardov za splošne knjižnice. Pri tem upoštevamo potrebe naših uporabnikov vseh starostnih skupin. Pri oblikovanju nakupa knjižničnega gradiva za

izgradnjo naše zbirke upoštevamo zakonske podlage in priporočila, kakor tudi značilnosti in potrebe okolja.

Nabava gradiva poteka:

- pri predstavnikih založb – potnikih (v največji meri),
- preko ponudb založnikov in samozaložnikov,
- preko medmrežja,
- v knjigarnah,
- na knjižnih sejmih in promocijah gradiva.

Nabava poteka v oddelku nabave in obdelave, kjer se upošteva tudi mnenje sodelavcev – bibliotekarjev in uporabnikov (potrebe okolja).

Pri realizaciji nakupa za leto 2020 bomo upoštevali naslednje vsebinske kriterije:

- nakup kvalitetnega leposlovja s poudarkom na slovenskih avtorjih in kvalitetnih prevodih;
- zastopanost vseh področij strokovne literature;
- nakup neknjižnega gradiva in e-knjig;
- kriterij uporabnikov: nabava gradiva, ki zadovolji širši krog uporabnikov;
- dopolnjevanje referenčne in domoznanske zbirke.

Z nakupom gradiva bomo sledili predpisanemu razmerju med strokovnim in leposlovnim gradivom (60 % oz. 40 %), od tega 30 % za otroke in mladino. Načrtujemo nakup 120 naslovov serijskih publikacij v matični ustanovi ter 20 naslovov na organizacijsko enoto. Tudi v letošnjem letu načrtujemo zastopanost vsaj 15 % naslovov publikacij, ki jih finančno podpira Javna agencija za knjigo v okviru založniških programov in projektov s področja kulture.

## **5. ANALIZA IN UPOŠTEVANJE POSEBNIH POTREB OKOLJA IN UTEMELJENOST ZASTOPANOSTI TEMATSKIH IN PREDMETNIH PODROČIJ, UPOŠTEVAJOČ KRITERIJE POTREB OKOLJA, UPORABNIKOV IN CILJE LOKALNIH SKUPNOSTI**

Slovenske gorice ležijo na severovzhodu, povsem na obrobju Slovenije. V občinah so številne izobraževalne, kulturne in športne ustanove, ki narekujejo družabno življenje občanov. Središče vsega je Občina Lenart, kjer se nahaja tudi naša matična enota, druge ustanove in zavodi: glasbena šola, ki redno dopolnjuje naše prireditve, Varstveno delovni center Mravljja, Zavod Hrastovec, Razvojna agencija, dom starostnikov, Galerija Kranjc, številna kulturna in druga društva, s katerimi sodelujemo (prireditve, razstave, literarna srečanja). Veliko je dnevne migracije, saj se ljudje vozijo na delo v Avstrijo.

Tudi v letu 2020 bomo nadaljevali z izvajanjem projektov za vse starostne skupine uporabnikov in pri tem upoštevali kulturne, informacijske in izobraževalne potrebe okolja. V okviru območnosti se bomo priključili Mariborski knjižnici, ki pripravlja natečaj za najboljšo domoznansko pripoved (prehrana, oblačenje, šolanje). Natečaj bo namenjen vsem generacijam, k sodelovanju bomo povabili osnovne šole in razna društva, ki delujejo v lokalnem okolju.

## 5.1. PREDŠOLSKI OTROCI

Zanje nabavljamo gradivo na različnih medijih, kvalitetne igrače, ki niso za izposajo. Z njimi se lahko igrajo v knjižnici, v igralnem kotičku ali v pravljčni sobi po pravljčni uri. Za najmlajše pripravljamo pravljčne ure in delavnice, ki so tematsko obarvane, sledijo letnim časom in aktualnim dogodkom. Pravljčarka je začela uvajati tudi pravljčno jogo, s katero otroke umiri in jih pripravi na doživljajsko poslušanje pravljic.

Pravljčarka na povabilo obišče tudi vrtce v sosednjih občinah, otrokom poskuša približati knjigo, biti aktualna, vzgojna in inovativna. Pri tem uporablja različna glasbila, lutke in druge pripomočke. V tednu otroka je bilo največ izvedenih pravljčnih ur v različnih vrtcih z vzgojno ter moralno tematiko, prilagojeno vsem starostnim obdobjem. Za otroke pripravlja tudi delovne liste, pobarvanke ali drobne izdelke z namenom podoživljanja prebranega.

Opazamo, da imamo v tem obdobju veliko članov. Nekateri vrtci redno sodelujejo v Čričkovi bralni znački za predšolske otroke. Otroci iz lenarškega vrtca nas obiščejo kar v knjižnici in zanje pripravimo kakšno pravljico. Starši ali stari starši se z najmlajšimi igrajo v otroškem kotičku, prebirajo slikanice in otroke navajajo na knjižnico. Ta kotiček se v zadnjih letih zelo razživel. V knjižnici poskrbimo, da je vsem prijetno in da se radi vračajo. Že tretje leto po vrsti med počitnicami za najmlajše izvajamo Knjižnico pod kostanji (pravljčna ustvarjalnica na prostem) s čimer najmlajše in njihove starše, stare starše na nevsiljiv način povabimo v knjižnico.

## 5.2. OSNOVNOŠOLSKI OTROCI

Ta skupina predstavlja največji delež naših uporabnikov. Zanje nabavljamo gradivo, ki je pomembno za razvoj bralne pismenosti in gradivo na različnih medijih. Ugotavljamo, da si otroci izposojajo e-knjige (domače branje), če so le na voljo. Nabavimo vedno več gradiva tudi za otroke s posebnimi potrebami (disleksija, otroci z motnjami v razvoju...). Vsako leto nabavimo gradivo za angleško in nemško bralno značko ter za druga šolska tekmovanja. Otroci prve triade OŠ obiščejo našo knjižnico, kjer jih seznanimo z izposajo, gradivom in posebnimi zakladi. Za 1. triado pravljčarka kot promocijo bralne kulture izvaja literarno čajanko.

Izvajamo tudi literarno uganko, s čimer otroke in mladino ozaveščamo o bralnih novostih in svetu književnosti. Projekt je privlačen tako za otroke kot starše, vsak mesec v vseh naših enotah izžrebamo nagrajenca, ki prejme knjižno nagrado, seveda če v skrinjico odvrže pravilen odgovor.

Nadaljujemo tudi z nacionalnim projektom Rastem s knjigo za sedme razrede osnovnih šol. Predstavimo jim knjižnico, knjigo, ki jo kasneje prejmejo in e-vire (Cobiss+, Kamra, Press Reader, Biblos...). Za njih pripravimo tudi kviz, o predstavljenem delu, ki ga lahko rešijo pri pouku ali doma. Otrokom je najbolj všeč domoznanska soba z vsemi knjižnimi zakladi, dediščino, ki jih tam hranimo. Sodelavka predstavlja e-vire tudi na šolah. V knjižno zbirko bomo vključevali kvalitetno slovensko in tujo knjižnično gradivo.

## 5.3. MLADINA

Za to ciljno skupino pripravljamo razstave, potopise, predavanja. Sodelujemo s Študentskim klubom (njihovi člani so oproščeni članarine). Za mlade nabavljamo

gradivo na različnih medijih, pestre vsebine, ki mlade nagovarjajo k različnim interesom. Veseli smo, ker nas člani velikokrat pohvalijo glede pestre izbire gradiva za referate in študij, torej strokovnega gradiva. Tudi to skupino nagovarjamo za izposojanje e-knjig na Biblosu, ter uporabo oddaljenih virov, kjer lahko najdemo kvalitetne članke za seminarske naloge in diplomske naloge. Opažamo, da se v tem obdobju poveča potreba po strokovnem gradivu, ki ga potrebujejo pri študiju.

#### 5.4. ODRASLI IN UPOKOJENCI

Zanje nabavljamo kakovosten izbor leposlovja, poudarek je na slovenski literaturi in stroki. Če je le mogoče, nabavimo literaturo s področja kmetijstva (aktualno je ekološko kmetijstvo), veliko je povpraševanja po literaturi o osebni rasti. V knjižnici se srečujejo skupine za osebno rast, imajo predstavitve novih knjig...

Zelo lepo je sprejet projekt Pravlјice za odrasle, ki poteka že 11. leto. Naša knjižnica je sodelovala že na samem začetku.

Prirejamo Bralno značko za odrasle, s katero spodbujamo in promoviramo bralno kulturo za odrasle. Bralna značka se prične v jeseni in konča v mesecu aprilu, letošnja tema Od Triglava do Vardarja zajema avtorje s področja bivše Jugoslavije. Z malo nostalgije se bodo naše bralke spominjale nekdanjih časov in upamo, da bomo k branju pritegnili več bralcev (lani je sodeloval eden).

Tudi srečanje literarnih talentov vseh generacij je že utečeno in poteka v mesecu maju. Zbere se preko dvajset ljubiteljskih pesnikov in pisateljev oz. literarnih talentov, kakor se sami najraje imenujejo. Starejši se teh srečanj v maju še posebej veselijo, saj predstavijo svoje literarno delo, njihova skromnost in srčna predstavitev zapisanega, se dotakneta vseh prisotnih, najbolj se veselijo neuradnega dela, ko pokramljajo in kakšno tudi zapojejo. Želimo si, da bi se tega srečanja spet udeležili tudi mlajši rodovi in tako povezali generacije med seboj.

Sodelujemo tudi z Likovnim društvom Babičina skrinja, kjer smo jim v pomoč pri oblikovanju in oglaševanju novoletnih okraskov in velikonočnih pisanic.

Z likovnim društvom pripravljamo razpis Z besedilom in sliko, povabilo bo veljalo za literarne in likovne ustvarjalce. Prozna dela s tematskimi slikami bodo na ogled v večnamenskem prostoru Knjižnice Lenart.

Povezujemo in sodelujemo se tudi z drugimi društvi in zavodi na našem območju: Zveza društev upokojencev Slovenske gorice, Zveza za vrednote NOB Lenart, Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Lenart, Planinsko društvo Hakl, Kulturno društvo Ernest Golob – Peter, Zavod Hrastovec, Dom ostarelih Lenart, Konservatorij za balet in glasbo Maribor – oddelek Lenart, VDC Mravlja, Galerija Konrad Krajnc, Babičina skrinja... Z njimi sodelujemo na prireditvah, omogočamo dostop do domoznanskega gradiva in obratno (nam podarijo svoje publikacije, ki so pomembne za domoznanski oddelek), skupaj pripravljamo razstave. V zavodu Hrastovec sodelavka občasno pripoveduje zgodbe, pravljice. V Domu ostarelih Sv. Lenart načrtujemo kratka tematska srečanja, kjer bi pripovedovali zgodbe. K sodelovanju bi povabili tudi obe glasbeni šoli (v kraju deluje tudi privatna glasbena šola Muziklub). Redno sodelujemo z lokalnim časopisom Ovtarjeve novice, kjer imamo svoj kotiček z naslovom Knjigolandija (predstavitve novega in starejšega domoznanskega gradiva, npr. stare fotografije). Bralci in naši uporabniki so Knjigolandijo zelo lepo sprejeli. V mesecu juniju vsako leto že tradicionalno s planinskim društvom Hakl pripravljamo pohod po kulturni poti, kjer spoznavamo

domače kulturnike in kraj. Letos smo pohodnike popeljali še iz Sv. Trojice v Benedikt (po krajih, kjer je hodil Cankar).

## **6. DOSTOPNOST KNJIŽNIČNEGA GRADIVA ZA VSE PREBIVALCE NA OBMOČJU KNJIŽNICE LENART**

Nekoč smo imeli urejeno knjižnično mrežo, saj je v posamezne krajevne skupnosti, kasneje občine, vozil bibliobus Mariborske knjižnice. Sedaj imamo tri zunanje enote knjižnice in osrednjo v Lenartu. Največ nabavljamo za osrednjo knjižnico, kjer je omogočen dostop tudi invalidom. Z medoddelčno izposajo rešujemo zunanje enote, kjer ni mogoče nabaviti dovolj gradiva, predvsem stroke. Je pa res, da je tam največje povpraševanje po mladinskem gradivu (domača branja, bralna značka) in leposlovju za odrasle. V Knjižnici Lenart si želimo, da bi izpopolnili knjižnično mrežo, toda občine našim željam še niso prisluhnille. V nekatere zunanje vrtce, zavode vozijo gradivo naše delavke.

## **7. NAČRTOVAN NAKUP GRADIVA**

Za leto 2020 načrtujemo nakup 5110 enot knjižničnega gradiva za 19.505 prebivalcev, kar pomeni 0,25 enot na prebivalca ali 250 enot na tisoč prebivalcev. Obseg načrtovanega nakupa ustreza Standardom (250 enot na 1000 prebivalcev), vendar običajno ne uspemo doseči niti pravilnika (200 enot na 1000 prebivalcev). Tudi letos bomo bralcem omogočili dostop do e-knjig na portalu Biblos. Zanje bomo dokupili 90 novih naslovov. Povprečna cena gradiva na enoto (brez e-knjig) je 17,60 EUR.

Pri nakupu gradiva bomo upoštevali priporočila stroke. Zajeli bomo vsa vsebinska in tematska področja ter jih uskladili s potrebami okolja. Zaradi pomanjkanja sredstev moramo vedno zmanjšati naš plan, najbolj je zmanjšan prirast v krajevnih knjižnicah. Zbirko tam velikokrat dopolnjujemo z darovi.

## **8. PROMOCIJA, DOSTOPNOST, POSEBNE ZBIRKE**

Knjižne novosti predstavljamo na posebej izpostavljenih policah. Knjige in dogodke promoviramo na naši spletni strani in FB strani. Naši dogodki, gradivo s področja domoznanstva in tudi druge novosti so redno promovirani na Radiu Slovenske gorice in domačem časopisu Ovtarjeve novice ter prilogi časnika Večer – Štajerc. S prenovo spletne strani, bomo s posebno rubriko osvežili promocijo novega gradiva. V knjižnici pripravljamo novo tablo, kjer bomo predstavljali kakovostno, slovensko in tujo literaturo (z besedo in sliko, vključili bomo tudi spretnost naše oblikovalke plakatov, brošur in letakov).

Pripravljamo tematske razstave, predstavitve domoznanskega gradiva in predstavitve novosti s področja elektronskih virov. Posebne zbirke tudi digitaliziramo s pomočjo sredstev za območnost.

Še vedno se rahlo povečuje tudi medknjižnična izposoja, predvsem z Mariborsko knjižnico in Knjižnico Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica (dogovor o brezplačni medknjižnični izposoji).

Vpogled v knjižnično zbirko je na voljo preko javno dostopnega kataloga COBISS+. Skratka, v knjižnici bomo spodbujali branje med uporabniki vseh generacij in skupin ter skrbeli za vseživljenjsko učenje.

V domoznanskem oddelku hranimo posebne zbirke znanih domačinov: zbirka Davorina Poliča, Marjana Toša, Jurovska zbirka. Gradivo je popisano, nimamo pa jih vnesene v katalog.

Za aktualnost knjižnične zbirke skrbimo z odpisi, zamenjavami.

Že vrsto let se trudimo, kljub pomanjkanju finančnih sredstev in kadrov, narediti za naše okolje in stranke vse, kar je v naši moči. Želimo si, da bi tudi tukaj na obrobju Slovenskih goric, imeli posluh za kulturo in dali tisto, kar nam pripada. Nismo še dosegli te točke in tudi zato še ne dosegamo standardov.

Pripravila: Zdenka KRAUTIČ

Petra KRANVOGEL KOROŠEC,  
direktorica